

۲۵۳۶۳۷۵

از ظهور تا سقوط

سوهریان

مترجم: ام. درخشش

نویسنده: نرین فریمن

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	: سومریان: از ظهور تا سقوط / هنری فریمن، مترجم ام. درخشش.
مشخصات نشر	: تهران: سبزان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.
شابک	: 978-600-117-823-8
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: The sumerians: A history from beginning to end, c2018.
موضوع	: سومریان — تاریخ Sumerians -- History
موضوع	: آذربایجان — تمدن Azerbaijan (Iran) -- Civilization
شناسه افزوده	: درخشش، ام، ۱۳۵۹ — مترجم
شناسه افزوده	: مؤسسه فرهنگی هارلی هیستوری
شناسه افزوده	: Hourly history
رده‌بندی کنگره	: ۷۲۷
رده‌بندی دیویی	: ۷۵۰.۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۶، ۷۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان موسوی (فرصت) - ساختار: تلفن: ۸۸۳۴۷۰۴۳ - ۸۸۳۱۹۵۵۸

از سری کتاب‌های مخزن و مفید

سومریان

از ظهور تا سقوط

- نویسنده: هنری فریمن
- مترجم: ام. درخشش
- ویراستار: نسرین سیفی
- خدمات نشر: واحد فنی سبزان
- ۸۸۳۴۸۹۹۱ - ۸۸۳۱۹۵۵۷
- نوبت چاپ: اول - بهار ۱۴۰۳
- تیراژ: ۳۰۰ نسخه
- قیمت: ۱۷۶۰۰۰ تومان
- چاپ و صحافی: کامیاب

فروش اینترنتی از طریق سایت آی‌آی‌کتاب www.iiketab.com

ISBN: 978-600-117-823-8

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۸۲۳-۸

فهرست

مقدمه مترجم.....	۷
پیشگفتار.....	۹
فصل اول ■ آشنایی با منابع دانش ما درباره سومریان.....	۱۳
فصل دوم ■ عصر برنز - سومر و میانوس.....	۲۱
فصل سوم ■ سومریان چگونه متعلم شدند؟.....	۳۳
فصل چهارم ■ سومریان چه مدت حضور داشتند؟.....	۴۱
فصل پنجم ■ مقدمه‌ای بر تأثیر تمدن باستانی سومر بر جهان امروز.....	۴۵
فصل ششم ■ ظاهر سومریان چگونه بود؟.....	۵۵
فصل هفتم ■ چه چیزی به دنیای فکری آن‌ها شکل داد؟.....	۵۷
فصل هشتم ■ آن‌ها چگونه دوام آوردند؟.....	۶۵
فصل نهم ■ پادشاهی‌ها، سلسله‌ها و رویدادهای مهم تاریخی.....	۷۹
فصل دهم ■ دستاوردهای بزرگ سومریان برای بشریت.....	۸۷
فصل یازدهم ■ دین و اسطوره‌ها.....	۱۰۱
نتیجه‌گیری.....	۱۰۷
بخش تصاویر.....	۱۱۳
منابع و مراجع.....	۱۳۱
نمایه.....	۱۳۵

مقدمه مترجم

در میان تمام تمدن‌های باستانی، سومریان جایگاهی یگانه و شگفت‌انگیز دارند. آن‌ها، با ظهوری ناگهانی و رازآلود، زبانی بی‌همتا و پیشرفته را با خود به ارمغان آوردند؛ زبانی که نه پیش از آن می‌توانست و نه پس از آن شبیهی یافت. این مردمان اسرارآمیز، در بازه‌ای باورنکردنی کوتاه، چنان دستاوردهای شگرفی خلق کردند که مسیر تکامل تمدن بشری را برای همیشه دگرگون ساخت.

پیشرفت‌های فناوریانه سومریان چنان بی‌سابقه و تأثیرگذار بود که امروزه، پس از گذشت هزاران سال، همچنان ردپای آن را در زندگی روزمره خود می‌بینیم. آن‌ها نخستین شهرسازان تاریخ بودند و با ابداع چرخ انقلاقی، حمل‌ونقل پدید آوردند. اختراع خط و تقویم توسط این مردمان نقطه عطفی در تاریخ بشریت به‌شمار می‌رود. حتی در عرصه کشاورزی، نوآوری‌های آن‌ها چنان تحول‌آفرین بود که آسمای طبیعی سرزمینشان را دگرگون ساخت.

میراث فرهنگی و معنوی سومریان نیز کم از دستاوردهای مادی آن‌ها ندارد. اسطوره‌ها و روایت‌های آن‌ها، که بر لوح‌های گلی حک شده و تا به امروز باقی مانده است، در شکل‌گیری باورها و آیین‌های بسیاری از تمدن‌ها و فرهنگ‌های پس از خود تأثیر گذاشته است. وجود این لوح‌ها و رمزگشایی آن‌ها، دریچه‌ای بی‌نظیر به سوی شناخت این تمدن شگفت‌انگیز گشوده است؛ امتیازی که در مورد بسیاری از تمدن‌های هم‌عصر آن‌ها، به دلیل نداشتن خط، از آن محرومیم.

با این همه، بزرگ‌ترین راز سومریان همچنان ناگشوده مانده است. علی‌رغم دهه‌ها پژوهش گسترده و کاوش‌های باستان‌شناسی، هنوز نمی‌دانیم این مردم از کجا آمده بودند. آن‌ها با مجموعه‌ای کامل از زبان، فرهنگ، و باورهای دینی خاص خود وارد بین‌النهرین^۱ شدند، اما خاستگاه اصلی‌شان همچنان در پرده ابهام است. این راز بزرگ به نظریه‌پردازی‌های متعددی درباره منشأ آن‌ها دامن زده است، اما هیچ‌یک از این نظریه‌ها تاکنون با شواهد علمی محکم تأیید نشده‌اند.

آنچه مسلم است، سومریان از معدود تمدن‌هایی هستند که می‌توان گفت تأثیرشان بر زندگی امروز ما همچنان پابرجاست. هربار که از خط برای ثبت اندیشه‌های خود استفاده می‌کنیم، در زمانی که چرخ‌های صنعت به حرکت درمی‌آیند، و هرگاه که به آسمان می‌نگریم تا زمان را سنجیم، در واقع از میراثی بهره می‌بریم که این مردمان باستانی برای ما به جا گذاشته‌اند. شاید روزی پرده از راز خاستگاه آن‌ها برداشته شود، اما تا آن زمان، تمدن سومری همچنان یکی از شگفت‌انگیزترین و رازآلودترین فصل‌های کتاب تاریخ بشر باقی خواهد ماند.

۱. Mesopotamia: سرزمین باستانی میان دو رود دجله و فرات که تمدن سومر در آن شکل گرفت.

۲. Sumer: منطقه جنوبی بین‌النهرین که خاستگاه تمدن سومری بود.

پیشگفتار

۱۱

چگونه ما دنیا را می‌فهمیم؟ چطور جوامع خود را می‌سازیم و با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنیم؟ این پرسش‌ها ذهن بسیاری از ما را به این سمت می‌برد که چقدر با تمدن‌های کهن متفاوت هستیم. بسیاری از جنبه‌های زندگی امروز ما ریشه در هزاران سال پیش دارد؛ در سرزمین‌های پهن، گهواره تمدن، جایی که سومریان هزاران سال در کنار دیگر تمدن‌ها می‌زیستند. سوپرمارت، به عنوان یکی از نخستین جوامع شهرنشین و کشاورز در تاریخ ثبت شده جهان، میراثی است که ما از خود به جا گذاشته‌اند که به ما نشان می‌دهد انسان‌ها چگونه در مسیر پیشرفت گام برداشتند و اندیشه‌های کهن چطور به دنیای امروز ما شکل داده‌اند.

پاسخ این پرسش‌ها در دل خاک بین‌النهرین باستان نهفته است. هر تکه‌ای که باستان‌شناسان از دل خاک بیرون می‌آورند دانشمندان و علاقه‌مندان را شیفته خود می‌کند. لوح‌های گلی، یافته‌های زمین‌شناسی، کتیبه‌ها و آثار فرهنگی، همگی چون پنجره‌ای به سوی گذشته، داستان تکامل نوع بشر را برای ما روایت می‌کنند.

شگفت‌انگیز است که دستاوردهای سومریان، با وجود گذشت هزاران سال، همچنان در زندگی روزمره ما جریان دارد. تصور کنید اگر امروز می‌توانستید با یک سومری باستان ناهار بخورید، احتمالاً از فهمیدن اینکه ما هنوز از همان تقسیم‌بندی ۲۴ ساعته

۱. Middle East: منطقه‌ای جغرافیایی که از مصر تا ایران گسترده شده است و شامل کشورهای عربی، ترکیه و ایران می‌شود (تمام پاورقی‌های توضیحی افزوده مترجم هستند).

روز استفاده می‌کنیم. شگفت‌زده می‌شود! شاید ساعت‌های دیجیتال امروزی برایش عجیب می‌بود، اما حتماً خوشحال می‌شد که همچنان هر ساعت را به شصت دقیقه و هر روز را به ۲۴ ساعت تقسیم می‌کنیم. اگر دایره‌ای برایش می‌کشیدید، فوراً می‌دانست که محیطش ۳۶۰ درجه است، چرا که خود آن‌ها ۴۰۰۰ سال پیش دایره را به بخش‌های ۶۰ درجه‌ای تقسیم کردند. آن‌ها به جای سیستم ده‌تایی ما، از سیستم دوازده‌تایی و شصت‌تایی استفاده می‌کردند؛ سال را به ۱۲ بخش تقسیم می‌کردند و از همین شیوه رای تقسیم دایره به ۳۶۰ درجه بهره می‌بردند.

این کتاب شما را با دستاوردهای شگفت‌انگیز سومریان آشنا می‌کند؛ دستاوردهایی که هنوز به ما در فهم جهان، ساخت جوامع و برقراری ارتباط با یکدیگر کمک می‌کنند. خواهیم دید که چقدر به آن‌ها شبیه یا با آن‌ها متفاوت هستیم. از دریچه نگاه باستان‌شناسان، انسان‌شناسان، سرخان و پژوهشگرانی که در تلاشند بزرگ‌ترین رازهای بشریت را کشف کنند، به نمانده‌های تمدن کهن خواهیم نشست.

گاهی، آن قدر در دنیای امروز غرق می‌شویم که خاورمیانه را تنها منطقه‌ای دور و پرآشوب می‌بینیم. سال‌هاست که کاوشگران جدیدیل جنگ‌های جهانی و درگیری‌های منطقه‌ای ناچار به توقف کاوش‌های خود شده‌اند. امروز که درباره پناهجویان سوری می‌خوانیم بیشتر می‌خواهیم ریشه این درگیری‌ها را بنابینیم.

نگاه به مشکلات امروز خاورمیانه، از دریچه تاریخ و جغرافیا دیدی عمیق‌تر به ما می‌دهد و کمک می‌کند مبارزات مردم این سرزمین را بهتر درک کنیم. شاید باورش سخت باشد، اما کمبود آب و منابع طبیعی امروز این منطقه ریشه در دوران سومریان دارد. دانش و شیوه‌های زندگی که آن‌ها به نسل‌های بعد در هلال حاصلخیز^۱ منتقل

۱. Fertile Crescent: منطقه‌ای به شکل هلال یا ماه نو در خاورمیانه، که از دلتای رود نیل در مصر آغاز شده است و با امتداد به سمت شمال از طریق فلسطین، لبنان و سوریه، به سمت شرق در عراق و در امتداد رودهای دجله و فرات گسترش می‌یافت. این منطقه به دلیل بارندگی کافی، خاک غنی و وجود رودهای دائمی، شرایط مناسبی برای کشاورزی و اهلی‌سازی حیوانات داشت. نخستین تمدن‌های بشری، از جمله سومر، اکد، بابل و آشور در این منطقه شکل گرفتند. هلال حاصلخیز محل پیدایش

کردند امروز در معرض نابودی است. این کتاب پرده از تلاش‌هایی برمی‌دارد که برای حفظ این میراث گران‌بها در جریان است.

در این روزها که شاهد نابودی عمده میراث تمدن‌های کهن به‌دست گروه‌هایی چون «داعش»^۱ هستیم، اهمیت حفظ و شناخت تأثیر شگرف تمدن سومری بر زندگی امروز ما بیش از پیش آشکار می‌شود. در این سفر، با استواری، ارزش‌ها، فرهنگ، تاریخ و شاهان سومری آشنا می‌شویم که این تمدن را به اوج رساندند، سومریان، حتی پس از فروپاشی تمدنشان، همچنان ما را به شگفتی وامی‌دارند.

به احترام اهمیتی که سومریان برای عدد ۱۲ قائل بودند، این کتاب در ۱۲ فصل تنظیم شده است. صفحات ۱ تا ۱۲ فصل‌ها شما را به شگفتی وامی‌دارد، پرسش‌های تازه‌ای پیش می‌کشد و پاسخ‌هایی ارائه می‌دهد. همچنان که زمان می‌گذرد، اشتیاق ما برای دانستن و پیشرفت، اهمیت این میان باستانی را در شکل‌گیری تمدن بشری آشکارتر می‌سازد.

کشاورزی، خط، قانون‌گذاری و بسیاری از نوآوری‌های تمدن بشری بود و به همین دلیل به آن «گهواره تمدن» نیز می‌گویند.

۱. ISIS/Daesh: گروهی تروریستی، که در سال‌های اخیر بخش‌های وسیعی از میراث باستانی خاورمیانه را تخریب کرده‌اند و تهدیدی جدی برای آثار تاریخی منطقه محسوب می‌شود.